

Komunitní energetika - krok správným směrem, ale...

22.8.2023 - | DTest

Co je to komunitní energetika

Pod pojmem komunitní energetika si lze představit neziskový způsob sdílení energie vyrobené z obnovitelných zdrojů v rámci určité komunity – obce, sídliště, sousedních domů apod. Tento způsob výroby a sdílení energie podporuje energetickou nezávislost těchto komunit a částečně jim umožňuje pokrýt výkyvy ve výrobě a spotřebě energie. „Jako příklad využívání energie uvnitř komunit si lze představit obec, která střechu obecní sportovní haly pokryje fotovoltaickými panely, z nichž vyrábí elektřinu. Vzhledem k tomu, že k pokrytí spotřeby sportovní haly stačí jen zlomek vygenerované elektřiny, obec může přebytek spotřebovat například při provozu školy či obecního úřadu,“ vysvětluje Eduarda Hekšová, ředitelka spotřebitelské organizace dTest.

V současné době platí vyhláška ERÚ, která umožňuje sdílení elektřiny v rámci bytových domů. Týká se však pouze domácností odebírajících energii na jedné adrese. V takovém případě již není nezbytné, aby bylo zajištěno sdružení odběrného místa. V legislativním procesu je pak návrh, který by měl sdílení energie umožnit i ve větších komunitách, například právě na úrovni obce.

Novela má umožnit vznik energetických společenství, jejichž hlavním účelem bude zaměřovat se na investice do obnovitelných zdrojů energie a sdílení veškerých souvisejících přínosů. Ty mohou jednak spočívat ve sdílení vygenerované elektřiny, jednak v podobě rozdělení zisku v případě přebytků. Sdílení elektřiny má přitom být umožněno jak jednomu uživateli mezi více odběrnými místy, tak mezi většími komunitami různých subjektů. „V prvním případě se může jednat o situaci, kdy spotřebitel sdílí elektřinu vygenerovanou solárními panely umístěnými na jeho rodinném domě s chalupou nacházející se na druhém konci republiky. V druhém případě se společenství vlastníků jednotek dohodne s místním podnikatelem, že na střeše jeho výrobní haly umístí fotovoltaickou elektrárnu, kterou zainvestuje. Společně s podnikatelem bude SVJ následně sdílet takto vyrobenou elektřinu,“ sděluje Eduarda Hekšová z dTestu.

Úskalí novely energetického zákona (Lex OZE II)

Novela si klade společensky přínosné cíle, zvláště v období, kdy je třeba chránit bezpečnost obyvatelstva i klíčové infrastruktury prostřednictvím posilování energetické nezávislosti na problematických režimech. Jedná se přitom o nezávislost nejen domácností, ale také celého státu, či dokonce celé Evropy. Novela energetického zákona však stanoví několik překážek, které ušlechtilým cílům – budování energetických komunit – do značné míry brání. Mezi hlavní nedostatky lze zahrnout nedostatečnou ochranu členů společenství před navyšováním cen ze strany dodavatelů, kteří se budou snažit vykrýt případné ztráty způsobené menším odběrem tím, že členům společenství navýší cenu.

Dále je namístě vytknout skutečnost, že podmínky účasti ve společenství nekorespondují s podmínkami, za nichž spotřebitelé mohou vypovědět smlouvu se svým dodavatelem energií. Tím se společenství dostávají v porovnání s dodavateli do obtížné situace, neboť členové společenství mají mít možnost ukončit svoji účast po uplynutí poměrně krátké výpovědní doby jednoho měsíce. U smluv s dodavateli energií je výpovědní doba tříměsíční a u smluv na dobu určitou je dokonce vyvázání téměř nemožné. „Stanovením rozdílných podmínek pro energetická společenství a

dodavatele energií v obdobném postavení při ukončování smluv dochází k faktickému zvýhodnění dodavatelů,“konstatuje Eduarda Hekšová ze spotřebitelské organizace dTest.

Poměrně netransparentní je rovněž nezakotvení způsobu praktického provedení sdílení elektřiny přímo do zákona. O těchto náležitostech má rozhodnout Energetický regulační úřad svojí vyhláškou.

Konečně lze vytknout také přílišné zásahy do úpravy práv mezi jednotlivými členy společenství, a to z hlediska jejich hlasovacích práv či podílu na zisku.

Komunitní energetika v Evropě

Z nedávné analýzy dTestu zpracované na základě dotazů zaslaných spotřebitelským organizacím sdruženým v evropské spotřebitelské organizaci BEUC vyplynulo, že komunitní energetika je oblastí, kde je z hlediska všech respondentů patrná snaha dosáhnout obdobných cílů. Mezi tyto cíle patří vytvoření legislativního rámce pro funkční energetické komunity, které svým členům umožní především produkovat, spotřebovávat, ukládat, kupovat, prodávat a sdílet elektřinu. Jednotlivé státy se však na cestě k zajištění tohoto cíle nachází v různých stádiích. Pokročilou legislativu má v tomto smyslu Portugalsko či Francie. Itálie a Německo vlastní legislativní rámec teprve připravují. V Belgii je problematika v kompetenci jednotlivých regionů, přičemž nejvíce se komunitní energetika rozvíjí ve Flandrech, kde existuje již více než 1000 relevantních projektů. V Nizozemsku je sice patrná snaha spotřebitelů komunity vytvářet, na druhou stranu se potýkají se značnými legislativními překážkami. Komunity zde nepožívají zvláštních úlev, a proto, podobně jako dodavatelé energií, musí pro svou činnost získat licenci. To však představuje náročný a také nákladný proces. Alternativně se nizozemským komunitám nabízí navázat kvalifikovanou spoluprací s některým z dodavatelů, což však do jisté míry popírá smysl komunit jako takových.

Pokud spotřebitelé mají otázky k tomuto tématu, mohou se obrátit na bezplatnou spotřebitelskou poradnu dTestu, a to elektronicky na www.dtest.cz/spotrebitelska-poradna nebo telefonicky na číslo 299 149 009.

dTest, o.p.s. je největší českou spotřebitelskou organizací, která v ČR působí již od roku 1992. Je vydavatelem spotřebitelského časopisu dTest, na jehož stránkách jsou publikovány výsledky nezávislých a objektivních testů produktů, varování před nebezpečnými a zdravotně závadnými výrobky, informace o spotřebitelských právech a rady, jak tato práva účinně uplatňovat. dTest je součástí mezinárodní organizace International Consumer Research and Testing (ICRT) a evropské spotřebitelské organizace BEUC.

Poradenská linka časopisu dTest – 299 149 009 – je v provozu každý pracovní den od 9 do 17 hodin a spotřebitelé na ní mohou konzultovat s právními poradci časopisu dTest nejružnější spotřebitelské problémy, a to za cenu běžného tarifu volání. Od spuštění v roce 2010 této možnosti využily již statisíce spotřebitelů a poradenská linka časopisu dTest se tak stala první a nejvyhledávanější cestou k řešení potíží, se kterými se zákazníci na trhu setkávají.

<https://www.dtest.cz/clanek-10389/dtest-komunitni-energetika-krok-spravnym-smerem-ale>